

Bekende groeiplaatsen der tot de bijgenoemde familiën behorende planten.

Familie *Amygdaleeën*.1. *Prunus*.

P. spinosa L. In heggen, aan kanten van akkers en in bosschen. Limburg (alg.). Rosmalen, Breda, Oudenbosch. Nijmegen, Doorwerth, Wageningen, Drumpt, Tiel, Terborg, Winterswijk, Apeldoorn, Epe, Harderwijk. Utrecht, Bunnik, Doorn, Vleuten, Ameliswaard. Zwolle, Twenthe, Zalk, Steenwijkerwold. Emmen, Weerdinge, Odoorn, Valthe, Hooghalen. Gorecht, Slochteren, Noordlaren. Bergum, Twijzel, Haule, Surhuizum, Donkerbroek, Hardegarijp, Oosterwolde, Appelscha, Zwaagwesteinde. Haarlem, Naarden. Leiden, Haagsche bosch, Wassenaar, Westland, Voorne. Schouwen en Duiveland, Walcheren, Zuid-Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

P. insititia L. Gekweekt en verwilderd in heggen. Rosmalen, Herpt. Nijmegen (Hees, Weurt, Ubbergen), Wageningen, Winterswijk, Voorst. Utrecht, Bunnik, Vleuten. Groningen. Haarlem, Westland, Walcheren, Zuid-Beveland, Hoek.

P. domestica L. Gekweekt en verwilderd. Oudenbosch, Herpt. Nijmegen. Vleuten. Bergum, Twijzel, Kooten, Haule. Overveen, Voorne. Zuid-Beveland.

P. fruticans Weihe. In heggen, aan kanten van akkers. Apeldoorn. Walcheren, Zuid-Beveland.

P. avium L. In bosschen en heggen verwilderd. Schinnen, Hoensbroek, Valkenburg, Slenaken, Gulpen. Rosmalen, Boxtel, Helmond, Breda, Oudenbosch. Nijmegen (Ubbergen), Hemmen, Ulenpas, Veluwe. Zeist, Zuilen, Vleuten, Neerlangbroek, Klein Ameliswaard. Friesland. Overveen, Bloemendaal. Vogelenzang, Valkenburg, Haagsche bosch, Zuid-Beveland.

P. cerasus L. Verwilderd bij Vucht en op Zuid-Beveland.

P. mahaleb L. Alleen verwilderd bij Overveen en Noordwijk.

P. serotina Ehrh. Verwilderd tusschen hakhout te Maarsbergen. Heino. Velzerstraatweg. Vogelenzang, Veenenburg.

P. padus L. In bosschen. Maastricht. Rosmalen, Boxtel, Dongen, Breda (Liesbosch). Nijmegen (Ubbergen, Beek, Berg en Dal, Meerwijk, Hatert), Wageningen, Brummen, Arnhem, Wildenborgh, Apeldoorn, Harderwijk. Zeist, Vleuten, Maarsbergen. Markelo, Diepenheim, Almelo, Vriezenveen, Delden, Tongeren, Steenwijkerwold. Meppel, Hoogeveen, Sleen, Weerdinge. Friesland (Wolvega, Teridsert, Scheene). Haarlem, Kennemerland, Oud-Diemen. 's Gravenhage (Haagsche bosch), Monster, Looduinen, Delft. Domburg.

P. petraea Tausch. Alleen in Overijssel, bij Bloemendaal, in het Haagsche bosch en bij Voorschoten verwilderd aangevonden.

Familie *Rosaceeën*.1. *Rosa*.

R. cinnamomea L. In heggen en kreupelhout. Wijlre. Vught, Boxtel, Bergen-op-Zoom, Steenbergen. Oosterhoutsche bosch, Apeldoorn. Ameliswaard. Beverwijk, Velsen, Breesaap. Noordwijkerhout, Katwijk, Vogelenzang, Wassenaar, St. Janssteen.

R. pimpinellifolia L. Vooral in de duinen, verder in heggen. Sint Pietersberg. Vught. Nijmegen, Maurik (Bikkelenburg). Baarn, Bunnik, Rijswijk. Rolde, Borger. Friesland, op de eilanden Ameland, Terschelling en Texel, in de Hollandse en Zeeuwsche duinen.

R. gallica L. Aan akkerkanten in boschrijke streken. Havelte. Schoorl. Noordwijk buiten.

R. dumetorum Thuill. In heggen en bosschen. Vlijmen, Rosmalen. Weurt, Nijmegen, Twello. Deventer. Paterswolde. Noordwijk binnen, Schouwen, Zuid-Beveland, Hulst.

R. sepium Thuill. In heggen. Rheden. Haren. Wassenaar, Waalsdorp, Zuid-Beveland.

R. canina L. Vrij algemeen en overal in heggen en aan kanten van wegen, akkers en in bosschen.

R. rubiginosa L. In heggen en aan kanten van wegen, akkers en in bosschen. Maastricht, St. Pietersberg, Gulpen, Wijlre, Gennep, Hamert. Boxmeer, Boxtel. Breda. Nijmegen, Arnhem, Doorwerth, Groenlo, Harderwijk. Twikkel, Staphorst. Sondel. Velzen, Wijk-aan-Zee, Zandvoort, Overveen, Bloemendaal, Haarlem, Heemstede, Noordwijkerhout, Vogelenzang, Wassenaar, Loosduinen, Monster, Voorne. Schouwen, Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland, West-Zeeuwsch Vlaanderen.

R. tomentosa L. In heggen, aan wegen en dijken. Nijme-

gen, Winterswijk (Willinkhof). Havelte. 's Graveland. Haagsche bosch. Zuid-Beveland, Hulst, Biervliet.

R. pomifera L. In heggen en kreupelhout. Valkenburg, Amby, Gulpen. Groot-Zundert. Beek, Harderwijk (Leuven). Bennebroek, Bergen, Heerenduin, Velsen, Boekenrode. Zeeuwsch Vlaanderen.

2. *Agrimonia*.

A. eupatorium L. In weilanden, aan dijken en wegen. Vrij algemeen en overal.

A. odorata Mill. Op beschaduwde plaatsen en aan slootkanten. Lochem (Wildenborgh), Harderwijk (Leuven). Oldenzaal. Noordwijkerhout. Middelburg, Zuid-Beveland, Zuid-dorpe, Hoek.

3. *Sanguisorba*.

S. officinalis L. In weilanden. Maastricht, Roermond, Blerik, Hamert, Velden. geheel Noord-Brabant. Heerwaarden, Dreumel, geheel Overijssel, Meppel.

S. minor Scop. In weilanden, aan dijken. Limburg (vrij alg.). den Bosch, Breda, Oudenbosch, Nijmegen, Heerwaarden, Lithoyen, Zutphen, Elspeet. Rhenen, Driebergen, Ameliswaard. Zwolle, Meppel, Breesaap, Velsen, Velzerend, Zandvoort, Overveen, Bloemendaal, Bentveld, Amsterdam. Valkenburg, Leiden, Delft.

4. *Alchemilla*.

A. vulgaris L. Beschaduwde, grazige plaatsen. Gulpen, Slenaken, Houthemerberg. Geulem, Weerd. Helvoort, Nunen, Ulvenhout, Breda, Oosterhout. Oudenbosch, Kuilenburg, Utrecht (geheel). Kampen, Steenwijkerwold. Meppel, Groningen, Slochteren. Dronrijp, Franeker, Harlingen, Breesaap, Marquette, Velsen, Amsterdam, 's Graveland. Leiden, Wassenaar, Brouwershaven. Zuid-Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

A. arvensis Scop. In bouwland, veel tusschen het koren. Limburg (alg.). Eindhoven, Son, Breda, Oudenbosch, Nijmegen, Arnhem, Rheden, Wageningen, Doesburg, Terborg, Winterswijk, Apeldoorn, Harderwijk. Utrecht, Bunnik, Zeist, de Bilt, Ameliswaard. Wijhe, Steenwijkerwold. Meppel. Groningen. Giekerk. Texel, Wieringen. Breesaap, Heemskerk, Hilversum. Leiden, Valkenburg, Westland, Sliedrecht. Schouwen en Duiveland. Zuid-Beveland, Walcheren, Zeeuwsch Vlaanderen.

5. *Geum*.

G. urbanum L. Aan heggen, in kreupelhout en bosschen. Algemeen en overal.

G. rivale L. Op vochtige, beschaduwde plaatsen. Breda (Ulvenhoutsche bosch). Apeldoorn, Beekbergen, Wijk, Sloten, Friens, Goutum. Voorschoten, Leidschendam, Warmond, Dordrecht.

G. intermedium Ehrh. Alleen bij Middachten.

6. *Potentilla*.

P. fruticosa L. Verwilderd. Alleen gevonden bij den Oorsprong, op den Breesaap en in de duinen bij Haarlem.

P. alba-sterilis Greke. Slechts op een plaats in het voormalige Beekbergerwoud gevonden.

P. fragariastrum Ehrh. In boschrijke, zandige streken. Bekend van den Sint Pietersberg, Meersen, Lichtenberg, Louberg, Geulem, Beek (L.) en van Harderwijk.

P. supina L. Vochtige zandgrond, aan wegen en op ruige plaatsen. Werkendam. Nijmegen (Ooische waard). de Bilt, Baarn, Leksmond (bij Vianen). Kampen (IJseloever). Haarlemmerhout.

P. norvegica L. Alleen gevonden bij Deventer (Pothoofd).

P. anserina L. Op allerlei grasgronden algemeen en overal.

P. tormentilla Schrk. Op open zand- en heigrond, algemeen en overal.

P. reptans L. Op grazige gronden, aan akker- en slootkanten, algemeen en overal.

P. procumbens Sibth. Op beschaduwde zandgrond. Afferden, Bergen, Wel. Nijmegen, Apeldoorn (zeldz.), Harderwijk (Hulshorst). Amersfoort, de Bilt, Zeist, Doorn, Darthuiserberg. Deventer, Vollenhove, Steenwijkerwold, Haren, Oenkerk, Wolvega, Schiermonnikoog, Ameland. Texel, Zaanstreek, Abcoude. Zuiddorpe, Clinge, St. Janssteen.

P. verna L. Op open zand- en heidegrond. Maastricht, Valkenburg. Nijmegen (Weurt, Ooische waard, Oosterhout-

sche bosch), Doorwerth, Wageningsche berg, Kuilenburg (Spoel), Apeldoorn, Harderwijk. Deventer, Kampen, Zalk. Velsen, Overveen, Bloemendaal, Haarlem. Noordwijk, Vogelenzang, Katwijk, Leiden, Scheveningen, Delft, Westland, Voorne.

P. pilosa Willd. Alleen bekend van Deventer (Pothoofd).
P. recta L. Alleen bekend van den St. Pietersberg en Maastricht.

P. canescens Bess. Alleen gevonden bij Ruurlo en Voorst (Klarenbeek).

P. inclinata vill. var. virescens Boiss. Gevonden bij Nederweert, Amersfoort en Deventer (Pothoofd).

P. argentea L. Op open en bebouwd zandgrond. Valkenburg, Gennep, Blerik, Hamert. sBosch, Vught, Hintham, Vlijmen, Breda. Nijmegen, Wageningen (Wagen. berg, Grebbe), Terborg, Hoog Soeren, Epe, Harderwijk. Amersfoort, Zeist, de Bilt. Deventer (Pothoofd), Kampen, Heemse, Koevorden, Meppel. Friesland (woudstreek). Texel, Kallantsoog, Petten, Heilo, Alkmaar, Breesaap, Bloemendaal, Kennemerduinen, Abcoude, Muiderberg, Laren, Hilversum. Noordwijk, Katwijk, Leiden, 's Hage, Scheveningen, Wassenaar, Westland. Hulst, Koewacht.

7. Comarum.

C. palustre. Op moerassige plaatsen, aan slootkanten, vooral in veenstreken, algemeen en overal.

8. Fragaria.

F. elatior Ehrh. Op beschaduwde plaatsen. St. Pietersberg. Oudenbosch. Ulenpas. Oene, Harderwijk (Hulshorst). Soeterwoude (Kronestein). Walcheren (ter Boede), Sas van Gent.

F. vesca L. Op beschaduwde grazige plaatsen, aan heggen. Limburg (alg.). Vucht, St. Michielsgestel, Boxtel, Breda. Nijmegen, Ulenpas, Zutphen, Winterswijk, Nunspeet, Harder-

wijk. Utrecht, de Bilt, Zeist, Bunnik, Zuilen, Ameliswaard, Maarsen. Twello, Delden, Heino, Hengelo, Oldenzaal, Kampen, Steenwijkerwold, Weerdinge. Haren, Gorecht. Franeker, Giekerk, Cornjum. aan den duinkant in Holland en Zeeland, Hilversum, Amsterdam.

9. Rubus.

R. idaeus L. In bosschen en kreupelhout. Limburg (vrij alg.). Eindhoven, Breda, Oudenbosch. Nijmegen (Ubbergen, Beek), Doorwerth, Wolfhezen, Lochem, Winterswijk, Eibergen, Terborg, Zutphen, het Loo, Harderwijk (Hulshorst, Hierden). Veenendaal, Doorn, Leersum, Oud-Leusden, Amersfoort. Deventer, Heino, Twikkel, Delden, Zwolle, Steenwijkerwold. Zwinderen, Weerdinge, Odoorn. Groningen. Gorecht. Giekerk, Bergum, Wollega, Teridsert. Haarlemmerhout, Hilversum. Haagsche bosch, Wassenaar. Walcheren.

R. caesius L. In heggen, kreupelhout, aan sloot- en akkerkanten. Algemeen en overal.

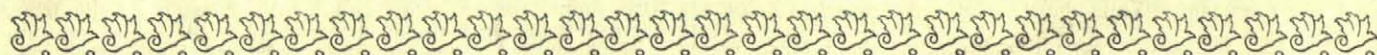
R. fruticosus L. In bosschen, heggen enz. Algemeen en overal.

10. Spiraea.

S. Ulmaria L. Moerassige graslanden, aan slootkanten. Algemeen en overal.

S. salicifolia L. Op beschaduwde, vochtige plaatsen. Vught, Heeze, Breda. Nijmegen (Ubbergen, Meerwijk, Plasmolen), Arnhem, Oorsprong, Brummen, Apeldoorn, Harderwijk (Hulshorst), Nijkerk. Deventer, Zwoile, Steenwijk, Giethoorn. Coevorden, Dalen, Assen, Haren. Oudkerk, Olterterp, Wijk-aan-Zee. Delft. Walcheren, Zeeuwsch Vlaanderen.

S. Filipendula L. Gevonden bij Nijmegen, aan de Lek tusschen Wijk-bij-Duurstede en Schalkwijk en bij Maarsbergen.
H. HEUKELS.

Vragen en Korte Mededeelingen.

BOEKBEORDEELING.

Vrienden van Allerlei Slag. I. Uit 't Engelsch van Mary Bamford. Naverteld door Nelly. Geillustreerd door Jan van Oort. Amsterdam S. L. van Looy.

Juff. Bamford, de schrijfster, kennen we niet, maar Nelly, de navertelster en Jan van Oort den teekenaar zoo veel te beter, hun namen zijn zelf reeds een aanbeveling voor dit kinderboekje. Een kinderboekje wil het wezen, getuige de sprekende diertjes: bijen, wespen, kikkers, slakken, die hier net praten als kinderen, en meestal heel aardig en werkelijk kinderlijk hun levenshistorie vertellen; zoo nu en dan echter gaan de stijl en de inhoud veel te hoog voor kinderen, althans voor zulke, die nog smaak zullen vinden in kinderlijk sprekende dieren. In een boekje als dit moest, dunkt mij, alleen sprake kunnen wezen van dieren, die de kinderen elken dag om zich heen zien en die ze door zoo'n boekje beter leeren begrijpen en innig liefhebben; 't is voldoende als 't hun leert, dat dieren ook gevoel hebben.

Kinderen, die al wat hebben aan mededeelingen, hoe interessant ook, omtrent vlinders van Jamaica, krabben van Ceylon en torren van Haïti, vinden de rest te flauw.

De I achter den hoofdtitel, wijst er op dat dit boekje een begin is van een serie, daarom zeg ik dit alles er bij, want schade doen die mededeelingen niet, al zie ik 't nut er niet van in. Werd mij een raad gevraagd voor de volgende deeltjes der serie, dan zou ik dit antwoorden:

Nelly en Jan van Oort zijn beiden minstens zoo knap in Natuurlijke Historie als Miss Bamford. Nelly zou veel beter hebben geschreven als ze oorspronkelijk was geweest; dan waren stellig (om verschillende redenen) de zinnen op blz. 13, 4de r. v. o. en blz. 18, r. 11 v. b. voor dit boekje niet zoo uit haar pen gevloeid. Jan van Oort zou een oorspronkelijk boekje met meer plezier hebben aangepakt. We hebben al zoo veel van dat vertaalde goedje, dat heeft de natuurliefhebberij in ons land jaren lang neergedrukt; en zelfs een vrij onschuldig boekje, als dit, doet veel minder goed aan de waardeering der natuur, dan de vertalers denken. 't Vertaalde past meest zoo slecht voor ons landje, getuige ook weer in dit boekje, de verzamelende jongen, die een

Prometheus vangt op een Sassefrasstruik n.b. Er mocht wel overal bij staan „t gebeurt in Amerika”.

De vertaalster moest met een volgend nummer van de serie te beginnen, gewoon weg schrijfster worden, dat kan ze best; daarbij nog veel lager bij den grond en bij huis blijven, dan in No. I al is beproefd; dan, alle uitheemsche dieren en planten weg laten, en geen noten aan den voet der bladzijden geven; dat vinden de meeste kinderen erg onplezierig; dat de vertaalster ze noodig oordeelt, is al op zich zelf een veeg teeken in een boek voor kleine kinderen.

En toch, al had ik in 't belang van de kinderen de boekjes heel anders gewenscht, ik zou me geen oogenblik bedenken ze mijn eigen kinderen ter lezing te geven; kwaad is er niet bij; maar, waar de namen van Nelly en J. van Oort op een titelblad voorkomen, daar moest 't boek beter, mooier en meer Nederlandsch zijn.
H.

De Nederlandsche Entomologische Vereeniging

hield op 22 Januari weer haar wintervergadering, ditmaal te Amsterdam. Wie wil weten, wat er op die vergadering al zoo behandeld is, zal het verslag in het Tijdschrift der vereeniging moeten afwachten. Hier wil ik alleen vertellen, wat ik zelf had meegebracht. Het zal belangstellenden een denkbeeld kunnen geven, welke onderwerpen op dergelijke bijeenkomsten aan de orde komen.

I. In het voorjaar van 1897 verzamelde ik bij Amersfoort 57 rietgallen van de vlieg *Lipara lucens* en deed die in een flesch. In den loop van het voorjaar is die flesch mijn jachtveld geweest, waar ik tal van insecten heb buitgemaakt, niet alleen de vliegen zelf, maar ook haar parasieten en toevallige bewoners harer gallen. Den heelen buit had ik in de doos, die ik liet rondgaan, tentoongesteld en wel in de tijdsorde der vangsten. Aardig is het, dat het verschijnen van *Lipara lucens* zelf voorafgegaan wordt door dat van een stoet van andere insecten, — dat zij dan vergezeld van andere steeds talrijker voorkomt, — daarna weer zeldzamer wordt en allengs verdwijnt, om ten laatste nog door een grooten troep vliegjes, wespijes enz. gevolgd te worden. De heele opbrengst der 57 gallen bestaat uit wel een paar honderd insecten, waarbij nog geen 25 exemplaren van *Lipara lucens*. Dit geeft weer eens een